

Financování ochrany kulturních památek

Veronika Mášová

Bakalářská práce
2010

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Veronika MÁŠOVÁ**
Studijní program: **B 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Téma práce: **Financování ochrany kulturních památek**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Vymezte pojem kulturní památky a uveďte základní strukturu financování její ochrany.
- Charakterizujte právní regulaci poskytování příspěvků na obnovu kulturních památek.

II. Praktická část

- Analyzujte mechanismus financování kulturní památky silniční most v Kostelanech nad Moravou.
- Na základě získaných poznatků zhodnoťte faktické fungování financování kulturních památek a navrhněte možné změny de lege ferenda.

Závěr

Rozsah práce: **cca 40**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

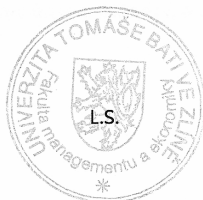
Seznam odborné literatury:

- [1] JURNÍKOVÁ, J. et al. Správní právo: Zvláštní část. 6. dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 399 s. ISBN 978-80-210-4847-8.
[2] PEK, T. Financování provozu, údržba a obnova památek: Díl I., Prostředí a souvislosti. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 116 s. ISBN 978-80-245-1309-6.
[3] PRŮCHA, P. Správní právo: Obecná část. 6. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2007. 418 s. ISBN 978-80-210-4276-6.
[4] Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Jana Jurníková, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: **6. dubna 2010**
Termín odevzdání bakalářské práce: **21. května 2010**

Ve Zlíně dne 6. dubna 2010

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 20.5.2010

Ande!

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčněně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Má bakalářská práce „Financování ochrany kulturních památek“ je zaměřena na financování nemovitých kulturních památek a jeho analýzu. V teoretické části definuji základní pojmy týkající se péče o kulturní památky, shrnuji strukturu financování a popisuji poskytování příspěvků na základě současné právní regulace.

V praktické části se zabývám analýzou financování konkrétní kulturní památky – silniční most v Kostelanech nad Moravou. Na základě získaných poznatků hodnotím financování kulturních památek a navrhuji možné změny v této oblasti.

Klíčová slova:

Kulturní památka, památková péče, financování kulturních památek, poskytování příspěvků.

ABSTRACT

My bachelor thesis „Financing of Cultural Monuments Preservation“ focuses on financing of immovable cultural monuments and on the analysis of its financing. In the theoretic part I define basic terms, summarize the structure of financing and describe providing of contributions according to the recent legislative.

The practical part is concerned with the analysis of financing of a concrete monument – the road bridge in Kostelany nad Moravou. On the knowledge I have gained, I sum up the financing of cultural monuments and I propose potential changes in this area.

Keywords:

Cultural monument, monument preservation, financing of cultural monuments, providing of contributions.

Děkuji JUDr. Janě Jurníkové, PhD. za rady, podněty a připomínky k tématu a za vstřícnost při odborném vedení mé bakalářské práce. Děkuji také panu starostovi Ing. Josefu Bozděchovi za ochotu, poskytnutí užitečných informací a zpřístupnění materiálů o silničním mostě v Kostelanech nad Moravou.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	12
1.1 KULTURNÍ PAMÁTKA	12
1.2 PROHLÁŠENÍ VĚCI ZA KULTURNÍ PAMÁTKU.....	13
1.3 PROHLÁŠENÍ VĚCI ZA NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKU	13
1.4 ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ OCHRANA.....	14
1.4.1 Památková rezervace.....	14
1.4.2 Památková zóna	14
1.4.3 Ochranné pásmo.....	14
1.5 EVIDENCE KULTURNÍCH PAMÁTEK	15
2 PÉČE O KULTURNÍ PAMÁTKY	17
2.1 OCHRANA A UŽÍVÁNÍ KULTURNÍCH PAMÁTEK	17
2.2 OBNOVA KULTURNÍCH PAMÁTEK.....	18
3 FINANCOVÁNÍ	19
3.1 PODPORA ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU	20
3.1.1 Státní fond kultury.....	20
3.2 PODPORA Z ROZPOČTU MINISTERSTVA KULTURY.....	21
3.2.1 Specializované programy ministerstva kultury	21
3.2.2 Mimořádná podpora ministerstva kultury	23
3.3 PODPORA Z ROZPOČTŮ OBCÍ A KRAJŮ.....	24
3.3.1 Dotace krajských úřadů	25
3.4 PODPORA Z MEZINÁRODNÍCH FONDŮ.....	25
3.4.1 Fondy Evropské unie.....	25
3.4.2 Další mezinárodní zdroje	27
3.5 OSTATNÍ PŘÍSPĚVKY A DARY	27
3.5.1 Donátorství a sponzoring	28
3.5.2 Pronajímání	28
3.5.3 Podpora nadací	28
3.6 NEPŘÍMÉ FINANCOVÁNÍ.....	29
3.6.1 Daňová zvýhodnění.....	29
3.6.2 Bezplatná odborná pomoc.....	30
4 POSKYTOVÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ NA ZACHOVÁNÍ A OBNOVU PAMÁTEK	31
4.1 ŽÁDOST O POSKYTNUTÍ PŘÍSPĚVKU	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
5 SILNIČNÍ MOST V KOSTELANECH NAD MORAVOU	35

5.1	OBEC KOSTELANY NAD MORAVOU	35
5.2	HISTORIE MOSTU	35
5.3	POPIS MOSTU A TECHNICKÉ INFORMACE	37
6	FINANCOVÁNÍ MOSTU.....	38
6.1	ÚDRŽBA MOSTU V MINULOSTI	38
6.2	FINANCOVÁNÍ OD ROKU 1997.....	38
6.3	SOUČASNOST MOSTU	41
6.4	SLAVNOSTI MOSTU	42
6.5	HODNOCENÍ FINANCOVÁNÍ A SPRÁVY MOSTU	43
7	PRÁVNÍ ÚPRAVA DE LEGE FERENDA.....	46
	ZÁVĚR	49
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	52
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	57
	SEZNAM TABULEK.....	58

ÚVOD

Kulturní dědictví je neodmyslitelnou součástí prostředí, ve kterém žijeme. Hraje důležitou roli v oblasti cestovního ruchu a potažmo ve všeobecném rozvoji. Jeho hodnota byla prověřena časem. Vzdělávací centra, naopak jeho životaschopnost do budoucna. Pokračováním ve vlastních jedinečných tradicích se odlišujeme od okolí a umožňujeme zachování hodnotných odkazů našich předků, tak jak nám je předali ve své pestrosti.

Většina z nás považuje kulturu za přirozenou součást života a památky nejsou určeny jen k obdivování a zájmu ze strany turistů. Vzdělávací objekty a centra, ale i správní budovy a centra volného času jsou často součástí našich historických center. To je dokladem životaschopnosti a využitelnosti památek i do budoucna. Já sama se aktivně podílím na udržování tradic, zajímám se o historii a vážím si hodnot, které si předáváme z generace na generaci. A mohu říci, že se na jedné straně setkávám s velkým zájmem o kulturu obecně a na druhé straně s neustálým nedostatkem financí. Proto mě zaujala příležitost prozkoumat alespoň část této problematiky hlouběji a lépe ji pochopit.

Cílem mé práce je nejprve vysvětlit základní pojmy, od kterých se odvíjí celá práce a shrnout nástroje a právní regulaci financování ochrany kulturních památek. Zaměřím se především na kulturní památky, které jsou nemovitostmi. Obecný popis se pokusím doplnit konkrétními údaji a vhodnými příklady.

Abych získala představu o tom, jak funguje financování kulturních památek v praxi, vybrala jsem si konkrétní kulturní památku – silniční most v Kostelanech nad Moravou. Popíši důležité události z historie památky, zaměřím se především na její údržbu a opravy a s tím související financování. Poznatky zjištěné v teoretické i praktické části práce mi pak poslouží ke zhodnocení sledované problematiky v případě konkrétní památky. V závěru shrnu změny, které jsou připravovány v právní úpravě. A doporučím možnosti, které by mohly při správě a údržbě vlastníku kulturní památky v budoucnu pomoci.

Pro zpracování práce využiji metodu interpretace právních předpisů a studium písemných dokumentů, které doplním studiem internetových zdrojů. Další použitou metodou bude analýza stavu financování kulturní památky. Informace týkající se mostu v Kostelanech nad Moravou budu získávat především metodou rozhovoru se starostou obce a studiem interních dokumentů obce jako jsou rozpočty a usnesení zastupitelstva.

Práce vychází z právní úpravy platné k 30. 4. 2010.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Tato část práce je určena pro vysvětlení obsahu pojmů, které jsou pro téma financování ochrany kulturních památek výchozí. K jejich definování mi poslouží především platná právní úprava.

1.1 Kulturní památka

Vymezení pojmu kulturní památka se vyvíjelo spolu s vývojem právní úpravy památkové péče. Pro srovnání uvádím definici pojmu, jak ji uváděl první památkový zákon.

První památkový zákon č. 22/1958 Sb. o kulturních památkách vymezuje v § 2 pojem památky takto: Památkou je kulturní statek, který je dokladem historického vývoje společnosti, jejího umění, techniky, vědy a jiných oborů lidské práce a života, nebo jest jí dochované historické prostředí sídlištních celků a architektonických souborů, anebo věc, která má vztah k význačným osobám a událostem dějin a kultury. Za památku se považuje také soubor kulturních statků a věcí, i když některé z nich nejsou památkami. [1]

Z tohoto zákona částečně vychází i v současnosti platný zákon č. 20/1987 Sb., v němž byl ovšem pojem značně zúžen. Předchozí zákon chránil všechny objekty, které splňovaly takové atributy, aby byly za památku považovány. Tím se paradoxně více blížil Úmluvě o ochraně architektonického dědictví Evropy, která je součástí našeho právního řádu, než současná úprava, kdy kulturní památkou je jen to, co je prohlášeno a evidováno. [2]

Na základě zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči prohlašuje movité a nemovité věci, popřípadě jejich soubory za kulturní památky ministerstvo kultury České Republiky. Podle § 2 jsou kulturní památky významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, jejich hodnoty jsou revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické. Dále se jedná o věci a jejich soubory, které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem. Soubory věcí se prohlašují za kulturní památky, i když některé věci v nich nejsou kulturními památkami. [3]

Z definice současné právní úpravy vyplývá, že kulturní památky se dělí na movité a nemovité. Podle § 119 Občanského zákoníku jsou za nemovitosti považovány pozemky a stavby pevně spojené se základem. Movitosti jsou vymezeny negativně, jako všechny ostatní věci,

kteří nejsou nemovitostmi. Lze s nimi pohybovat z místa na místo, aniž by to mělo vliv na jejich podstatu. [4]

1.2 Prohlášení věci za kulturní památku

Řízení o prohlášení věci za kulturní památku je vedeno podle správního řádu a má svůj zákonem stanovený postup. Návrh na zahájení řízení může podat kterákoliv fyzická či právnická osoba a samotné řízení pak zahajuje ministerstvo kultury na návrh nebo z vlastního podnětu. Pouze v případě archeologických nálezů prohlašuje ministerstvo kultury věc za kulturní památku na návrh Akademie věd České republiky.

Ministerstvo kultury si před prohlášením věci za kulturní památku vyžádá vyjádření krajského úřadu a obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud je již od těchto orgánů neobdrželo. Ministerstvo kultury si může vyžádat také odborné podklady, které podle § 32 odst. 2 písm. e) Památkového zákona vypracuje odborná organizace státní památkové péče. [3]

Prohlašovaná věc může být ve vlastnictví obce či kraje, ale také ve vlastnictví soukromé fyzické či právnické osoby. Ministerstvo kultury vyrozumí písemně vlastníka věci o tom, že hodlá věc prohlásit za kulturní památku nebo o podání návrhu na prohlášení věci za kulturní památku a vlastníku je vždy umožněno podat vyjádření k těmto skutečnostem.

Řízení končí rozhodnutím o prohlášení věci za kulturní památku nebo rozhodnutím o tom, že ministerstvo kultury neshledalo důvody pro její prohlášení. Ministerstvo kultury o výsledku řízení vyrozumí písemně vlastníka věci, krajský úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností a odbornou organizaci státní památkové péče (u archeologických nálezů též Akademii věd České republiky). [5]

1.3 Prohlášení věci za národní kulturní památku

Do této kategorie spadají kulturní památky, které tvoří nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa a vláda České republiky je svým nařízením prohlašuje za národní kulturní památky. Vyhlášení NKP musí předcházet vyhlášení nemovitosti za kulturní památku. V § 4 odst. 2 Památkového zákona je Vláda České republiky zmocněna nařízením stanovit obecné podmínky zabezpečování státní památkové péče o národní kulturní památky. Vláda však tohoto zmocnění zatím nevyužila. [2], [5]

1.4 Územní památková ochrana

Kromě ochrany samostatných objektů, ať už movitých či nemovitých, umožňuje zákon chránit celé soubory nemovitých kulturních památek včetně území, ve kterém se nacházejí. Územní ochrana umožňuje zachovávat památky v jejich původním komplexním prostředí. Ochrana se navíc může zefektivnit například zákazem činností prováděných v okolí chráněných předmětů, které by je mohli ohrožovat. [5],[6]

1.4.1 Památková rezervace

Památková rezervace patří mezi územní předměty ochrany. Na jejím území se nachází soubor nemovitých kulturních památek, popřípadě archeologických nálezů. Jako celek je vyhlášována nařízením vlády České republiky. Podmínky pro zabezpečení ochrany památkové rezervace se mohou vztahovat i na nemovitosti na území památkové rezervace, které nejsou kulturními památkami.[3]

1.4.2 Památková zóna

Památková zóna se nachází na nižším stupni ochrany a prohlašuje ji Ministerstvo kultury po projednání s krajským úřadem. V § 6 Památkového zákona je charakterizována jako území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty. [3]

1.4.3 Ochranné pásmo

Podle § 17 Památkového zákona může obecní úřad ORP vymezit ochranné pásmo a v něm pak může omezit nebo zakázat určitou činnost a učinit další opatření. Ochranné pásmo má chránit nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace a památkové zóny před negativními vlivy, činnostmi a zásahy realizovanými v jejich širším okolí. Předmětem ochrany v tomto případě tedy není území ochranného pásma a jeho hodnoty, ale hodnoty objektu a předmětu, kvůli kterému bylo vymezeno.

§ 17 odst. 2 Památkového zákona umožňuje vyvlastnění pozemků a staveb pro účely vytvoření ochranného pásma. Taková situace by nastala například, pokud by tyto pozemky a stavby ohrožovaly zachování kulturní památky. Z Památkového zákona však nelze odvo-

dit, v čí prospěch se vyvlastňuje, takže je zde institut vyvlastnění prakticky nepoužitelný. [5]

1.5 Evidence kulturních památek

Kulturní památky jsou zapisovány do Ústředního seznamu kulturních památek České Republiky, který vede odborná organizace státní památkové péče. Krajské a obecní úřady obcí s rozšířenou působností vedou svoje seznamy kulturních památek svých územních obvodů a to podle výpisů z ústředního seznamu. [3]

Ústřední seznam kulturních památek ČR vede ústřední pracoviště Národního památkového ústavu jako informační systém. V převážné míře je veden počítačovými prostředky a dále obsahuje stejnopisy rozhodnutí a dokumenty zpracované v listinné formě. Ústřední seznam má tyto části:

- Seznam kulturních památek,
- Seznam památek světového dědictví na území ČR,
- Seznam národních kulturních památek,
- Seznam památkových rezervací,
- Seznam památkových zón,
- Seznam ochranných pásem.

Seznam kulturních památek je tvořen různými údaji a dokumenty, mezi které patří: Stejnopisy prohlášení věci za kulturní památku, zrušení prohlášení, stejnopisy příslušných rozhodnutí a oznámení, rejstřík, evidenční listy a obrazové dokumentace. Evidují se změny ve vlastnictví, ve využití a změny technického stavu, u movitých kulturních památek také změny umístění.

Vyznačuje se, zda je kulturní památka součástí památky světového dědictví nebo národní kulturní památky, zda se nachází na území památkové rezervace, památkové zóny nebo v ochranném pásmu. [7]

Údaje o nemovitých kulturních památkách jsou veřejně přístupné ve všech seznamech. Přístup k údajům o movitých kulturních památkách je omezen z důvodu jejich ochrany před ohrožením, zejména odcizením. [5]

Zápisy do seznamu jsou prováděny průběžně, přírůstkově a nesmí být pozměňovány, s výjimkou následného doplnění. Předměty zapsané v seznamu se identifikují pomocí rejstříkového čísla, které je jedinečné, je přiděleno trvale a nesmí být užito opakovaně. Všechny písemnosti, údaje a obrazová dokumentace Ústředního seznamu jsou uchovávány trvale. [7]

Provádění zápisů řeší Pokyn hlavního konzervátora Národního památkového ústavu pro vedení Ústředního seznamu kulturních památek ČR a souvisejících evidencí památkového fondu ČR. Je nutno zmínit fakt, že údaje v seznamu jsou často chybné, neurčité nebo nepřesné a související zápis v katastru nemovitostí jim neodpovídá. Aktualizace zápisů je zanedbávána. Přitom je jejich přesnost důležitá, aby nedocházelo ke sporům při čerpání dotací a využívání daňových úlev, nebo ke koupi objektu, aniž by kupec věděl, že se jedná o památku. [2]

2 PÉČE O KULTURNÍ PAMÁTKY

Péče o kulturní památky zahrnuje především jejich ochranu a také obnovu. Vzhledem k tomu, že se v mé práci zabývám právě financováním ochrany kulturních památek a poskytováním příspěvků na jejich obnovu, považuji za vhodné, vymezit také tyto základní pojmy.

2.1 Ochrana a užívání kulturních památek

Ochrana kulturních památek je zakotvena v samotném ústavním pořádku České Republiky, konkrétně v Listině základních práv a svobod. Článek 35 odst. 3 Listiny stanovuje obecné omezení výkonu práv. Při výkonu svých práv nikdo nesmí poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem. Pro kulturní památky je to tedy nad míru, kterou připouští zákon o státní památkové péči. [8]

V § 9 Památkového zákona jsou ustanoveny povinnosti vlastníka kulturní památky a dalších subjektů. Vlastník kulturní památky má povinnost pečovat o její zachování na vlastní náklad. Je povinen udržovat ji v dobrém stavu, chránit ji před poškozením či odcizením. Způsob užívání památky je také omezen a musí odpovídat jejímu významu, hodnotě a technickému stavu. Smyslem není jen ochrana památky jako takové, ale především zachování jejích hodnot. Povinnosti vlastníka vlastně představují omezení jeho vlastnických práv. Základ tohoto omezení je zakotven v Listině základních práv a svobod, v článku 11 odst. 3, podle kterého vlastnictví zavazuje.

Povinnosti ve vztahu ke kulturním památkám mají kromě vlastníka dále organizace a občané, kteří vlastníky nejsou. Všechny fyzické i právnické osoby si musí počínat takovým způsobem, aby nezpůsobili nepříznivé změny stavu kulturních památek nebo jejich prostředí a ani nesmí ohrožovat jejich zachování.

Za porušení povinností vlastníka je možné uložit opatření, jehož funkce je spíše nápravná. Jde-li o kulturní památku, vydává rozhodnutí o opatření obecní úřad obce s rozšířenou působností, pokud se jedná o národní kulturní památku, je oprávněnou institucí krajský úřad. V obou případech je vyžadováno předchozí vyjádření odborné organizace státní památkové péče. V rozhodnutí jsou přesně uvedena opatření, která vlastník musí učinit a také lhůta, v níž má být náprava vykonána. Navíc je možné uložit sankci za správní delikty, které jsou

upraveny v § 35 a § 39 Památkového zákona. V praxi se mohou ukládat oba způsoby trestu souběžně, aniž by došlo k porušení zásady netrestat dvakrát za stejný delikt. [5]

2.2 Obnova kulturních památek

Obnova kulturních památek je stanovena v § 14 Památkového zákona. Pojem obnova zahrnuje údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou úpravu kulturní památky nebo jejího prostředí. Pojem „jiná úprava“ je blíže definován v § 9 vyhlášky č. 66/1988 Sb. a rozumí se jí modernizace budovy při nezměněné funkci nebo využití kulturní památky, dále nástavba a přístavba. Vyhláška také připouští změnu funkce využití památky, ke které může v souvislosti s obnovou dojít, pokud se touto změnou docílí vhodnějšího uplatnění jejích kulturně společenských hodnot. [3], [14]

Pokud vlastník zamýšlí provést obnovu kulturní památky, musí předem podat žádost o vydání závazného stanoviska k její obnově. Jde-li o kulturní památku, vydá stanovisko obecní úřad obce s rozšířenou působností, v případě národní kulturní památky ho vydá krajský úřad. Žádost musí obsahovat údaje o názvu a umístění památky, popis současného stavu památky, rozsah obnovy, investora obnovy, předpokládané náklady a termín provedení obnovy, včetně předpokládaného přínosu obnovy pro další využití památky. Vlastník nemovitosti, která není kulturní památkou, ale nachází se v památkové rezervaci, památkové zóně nebo v ochranném pásmu je také povinen vyžádat si předem závazné stanovisko a to od obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Tato povinnost se týká zamýšlené stavby, stavební změny a udržovacích prací na nemovitosti.

Přípravnou a projektovou dokumentaci musí vlastník nebo projektant v průběhu zpracování projednat s odbornou organizací státní památkové péče. Ke každému dokončenému stupni dokumentace zpracuje odborná organizace vyjádření, které slouží jako podklad pro vydání závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo krajského úřadu. [3]

Na základě těchto údajů se domnívám, že vlastníka čeká poměrně zdoluhavý a náročný postup už jen při schvalování obnovy kulturní památky a to se nachází teprve na začátku celého procesu.

3 FINANCOVÁNÍ

Financování je základní problematikou ochrany kulturních památek. Kulturní památka je v péči vlastníka, který je povinen udržovat ji v dobrém stavu na své náklady, což mu příkazuje § 9 Památkového zákona. Ideální je, pokud je památka vnitřně soběstačná. Tedy situace, kdy si na sebe vydělá sama svým provozem nebo je dotována z výdělku vlastníka, který získává z jiných zdrojů. Vzhledem k tomu, že kulturní památky vyžadují zvláštní péči, náklady na jejich zachování a obnovu jsou značně vysoké. Proto často není v silách vlastníka nést všechny tyto náklady a na ochraně se finančně podílí také stát, kraje a obce. [2], [3]

Existuje mnoho variant spolufinancování a podpor a možností jak jich dosáhnout. Některé podpory lze kombinovat, v jiných případech účast v jednom programu vyloučí čerpání jiných podpor. Podpora se různí podle typu vlastnického subjektu i podle typu kulturní památky, jejího umístění a využití. Dle mého názoru může být situace pro vlastníky dost nepřehledná. [2]

Podporu lze rozdělit do dvou základních skupin, na financování přímé a nepřímé. Přímé financování zahrnuje více druhů a možností než druhá skupina, proto ji dále rozděluji tak, aby co nejpřehledněji obsáhla všechny zdroje, ze kterých lze podporu čerpat:

- přímá podpora ze státního rozpočtu ČR
- podpora ze státního fondu kultury ČR
- podpora ze státního rozpočtu prostřednictvím ministerstev, především ministerstva kultury a ministerstva pro místní rozvoj
- podpora místní samosprávy na úrovni obce a kraje
- podpora z mezinárodních organizací
- ostatní příspěvky

Struktura nepřímého financování je jednodušší:

- daňová zvýhodnění
- bezplatná odborná pomoc

Na tomto místě je vhodné zmínit fakt, že příspěvky mohou být poskytovány také formou bezplatného nebo zlevněného dodání materiálu, pracovníků či služeb. V takových přípa-

dech, kdy se zdaňuje finanční příjem, se stejným způsobem zdaňuje i příjem nepeněžní. [2], [3], [9]

V následujících kapitolách popíši strukturu financování podrobněji, zaměřím se na zdroje, které považuji za důležité či zajímavé pro vlastníky a zaměřím se také na právní regulaci poskytování těchto příspěvků.

3.1 Podpora ze státního rozpočtu

Náklady na zachování a obnovu památky mohou být ve výjimečných případech zahrnuty přímo do státního rozpočtu. Prostředky státního rozpočtu by měly být poskytnuty v odůvodněných případech s celostátním významem a dopadem. Tímto způsobem však dosáhly příspěvků i projekty lokálního významu, což je podle mě nevhodné využívání této možnosti a nemělo by tomu tak být. [2], [3]

3.1.1 Státní fond kultury

Státní fond kultury ČR byl zřízen na základě zákona č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České republiky. Fond čerpá finance z různých zdrojů, mezi něž patří:

- výnosy z majetkových účastí ČR na podnikání právnických osob v kultuře s výjimkou filmového průmyslu,
- výnosy z cenných papírů nabytých Fondem,
- splátky půjček a návratných finančních výpomocí poskytnutých Fondem žadatelům,
- úroky z prostředků Fondu uložených v bance, úvěry od právnických osob, dary a dědictví pro Fond,
- 50% podílu z výnosu nájmu z předmětu kulturní hodnoty a kulturní hodnoty a kulturních památek, ke kterým vykonává právo hospodaření Fond,
- dotace ze státního rozpočtu a výnosy z veřejných sbírek a loterií organizovaných Fondem.

Pro představu, dotace ze státního rozpočtu v roce 1998 činila asi 222 tis. Kč, ale v následujících třech letech nebyla udělena žádná dotace. Ukázalo se, že celkově jsou stanovené zdroje příjmů nedostatečné. [10]

Z Fondu mohou být příspěvky poskytovány v podobě účelových dotací, půjček, nebo návratných finančních výpomocí. V prvních letech rozděloval kolem 30 mil. Kč ročně, před třemi lety to bylo 10 mil. Kč a nyní je Fond bez peněz. Fond už několik let stagnuje a má problémy se získáváním dlužných částek. Začátkem roku 2009 poslanci schválili v prvním čtení návrh na zrušení Státního fondu, ale nakonec byl návrh na zrušení ve třetím čtení zastaven. I když tedy nebyl zrušen, není možné z něj získat prostředky na podporu kultury, protože nebyla zvolena Rada Fondu, která o rozdělování podpory rozhoduje. [11], [12], [13]

3.2 Podpora z rozpočtu ministerstva kultury

Ministerstvo kultury poskytuje finanční podporu dvěma způsoby. Na úseku státní památkové péče jde o standardní specializované programy, přičemž není možné čerpání z více programů najednou, a dále o mimořádnou pomoc z rozpočtu ministerstva. [6]

Na financování údržby a obnovy kulturních památek je vyčleňována poměrně malá část rozpočtu ministerstva kultury. Podíl všech specializovaných programů na výši celkových výdajů MK v roce 2009 činil 9,3%. Pro srovnání v roce 2005 činil tento podíl 10,8%. Původně bylo programů pět a postupně vznikají nové, ovšem pokud se nezvýší úroveň prostředků do programů přidělovaných, půjde jen o další přerozdělování a jejich rozšiřování nemá větší význam.

Srovnání výdajů MK a výdajů státního rozpočtu je také zajímavé. Za období 1999 – 2009 činily celkové výdaje MK průměrně 0,76% celkových výdajů státního rozpočtu a vykazovaly mírně růstový trend, který se ovšem nedá srovnat s růstem výdajů státního rozpočtu. [2]

3.2.1 Specializované programy ministerstva kultury

- Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón (dotace pro rok 2009 ve výši 150 mil. Kč): program je určen na obnovu kulturních památek, které se nacházejí v nejcennějších částech historických měst. Podmínkou pro čerpání je, aby město mělo zpracovaný a schválený městský program regenerace.

- Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny (dotace pro rok 2009 ve výši 15 mil. Kč): Prostředky programu jsou určeny na obnovu a zachování kulturních památek, především památek lidové architektury, jako jsou zemědělské usedlosti, chalupy, kapličky a boží muka.
- Program obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností (dotace pro rok 2009 ve výši 170 mil. Kč): Zaměřuje se na podporu obnovy nemovitých kulturních památek, které se nenalézají v památkových rezervacích a zónách, nejsou národními kulturními památkami a nejsou ve vlastnictví České republiky. Přerozdělování prostředků obecním úřadem ORP má zajistit efektivnější alokaci finančních zdrojů.
- Havarijní program (dotace pro rok 2009 ve výši 100, 371 mil. Kč): Program vyčleňuje prostředky pro nejnaléhavější opravy nemovitých památek, na jejich statické a stavební zajištění, odstranění havarijního stavu střech a nosných konstrukcí. [2],[6]

Pokyn ministra č.j. 17946/2002 ze dne 2. 1. 2003 upravuje čerpání z výše uvedených programů. Podmínkou čerpání je cena oprav celkově nepřesahující 2 mil. Kč, to se týká i víceletých oprav a poté už žádat nelze. To je podle mě velké omezení a mnoho potenciálních žadatelů je tímto předem z programů vyloučeno. [2]

- Program záchrany architektonického dědictví (dotace pro rok 2009 ve výši 272 mil. Kč): Program je určen na obnovu památek tvořících nejcennější součást našeho architektonického dědictví, jako jsou hrady, zámky, kláštery, historické zahrady a kostely. K žádosti o zařazení do programu je nutné přiložit tzv. projekt záchrany kulturní památky.
- Program restaurování movitých kulturních památek (dotace pro rok 2009 ve výši 14 mil. Kč): Program podporuje restaurování památek, které jsou významnými díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi a jsou umístěny v budovách zpřístupněných veřejnosti pro kulturní, výchovně-vzdělávací nebo náboženské účely.
- Podpora záchranných archeologických výzkumů (dotace pro rok 2009 ve výši 5 mil. Kč): Příspěvky z tohoto programu jsou určeny jen nepodnikajícím fyzickým osobám na financování nepřímo vyvolaných nákladů archeologických průzkumů. Vlastník s výsledky výzkumu nemusí být seznámen a nálezy mu nepatří.

- Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví (dotace pro rok 2009 ve výši 50, 782 mil. Kč).
- Program Podpora pro památky UNESCO (dotace pro rok 2009 ve výši 11 mil. Kč). [2], [6]

Je tedy známa celková výše prostředků poskytovaných v rámci jednotlivých programů, která na rok 2009 činí 788,153 mil. Kč a lze vypočítat, jak velký objem finančních prostředků průměrně připadá na jednu kulturní památku. Konkrétně pro nemovité památky tato částka činí 18 000 Kč ročně. Myslím si, že je to zcela nedostačující a může pokrýt jen malou část ročních nákladů, které musí vlastník kulturní památky vynaložit. Samozřejmě prostředky nejsou automaticky rozdělovány všem vlastníkům, ale je zřejmé, že se nemůže dostat na všechny žadatele a v takové míře, v jaké by bylo potřeba. [2]

3.2.2 Mimořádná podpora ministerstva kultury

Zákon umožňuje žádat ministerstvo kultury o mimořádnou podporu mimo specializované programy MK. V případě mimořádného společenského zájmu na zachování kulturní památky může být příspěvek poskytnut ze státního rozpočtu a to ministerstvem kultury buď přímo, nebo prostřednictvím krajského úřadu, nebo prostřednictvím obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Podmínkou je existence mimořádného společenského zájmu, který je definován v § 13 odst. 2 vyhlášky č. 66/1988 Sb. Jedná se o případ, kdy kulturní památka:

- je prohlášena za národní kulturní památku,
- je zapsána na Seznamu světového dědictví anebo tvoří součást souboru kulturních památek, který je zapsán na Seznamu světového dědictví,
- je v havarijním technickém stavu, pokud tento stav nebyl zaviněn vlastníkem kulturní památky,
- je zpřístupněna nebo vystavena veřejnosti pro kulturně vzdělávací nebo náboženské účely,
- tvoří významnou dominantu obce nebo města,
- je ojedinělou kulturní památkou svého druhu na území České republiky,

- je zařazena do specializovaných programů ministerstva kultury na úseku státní památkové péče. [3]

3.3 Podpora z rozpočtů obcí a krajů

Subjekty, které byly zřízeny samosprávnou, jsou financovány přímo. Ostatní subjekty mohou žádat prostřednictvím obecních a krajských dotačních titulů. Tituly jsou zaměřeny na samotnou obnovu památek, ale také na spolufinancování jejich provozu a využití. [2]

Podle § 16 odst. 1 Památkového zákona může vlastník kulturní památky požádat obec nebo kraj o poskytnutí prostředků na zvýšené náklady spojené se zachováním nebo obnovou kulturní památky. Příspěvek může být poskytnut, jde-li o zvlášť odůvodněný případ. Výčet těchto případů se nachází v § 12 odst. 1 vyhlášky č. 66/1988 Sb. Jedná se o situace, kdy kulturní památka, popřípadě její část:

- je ve špatném technickém stavu, pokud tento stav nebyl zaviněn vlastníkem kulturní památky,
- je využívána a zpřístupněna nebo vystavena veřejnosti pro kulturně vzdělávací nebo náboženské účely,
- nalézá se v pohledově významné poloze,
- nebo je ojedinělou kulturní památkou svého druhu nacházející se v územním obvodu krajského úřadu nebo obecního úřadu obce s rozšířenou působností. [3], [14]

Příspěvek lze poskytnout také tehdy, nemůže-li vlastník uhradit z vlastních prostředků náklady spojené se zachováním nebo obnovou kulturní památky. V § 12 odst. 2 vyhlášky č. 66/1988 Sb. je vymezeno, že jde o případ, kdy příjmy a případné hospodářské výsledky vlastníka za poslední tři roky byly menší než polovina nákladů potřebných na zachování nebo obnovu kulturní památky v příslušném kalendářním roce. [14]

Lze říci, že poskytování prostředků z municipálních rozpočtů v oblasti kultury je zakotveno také přímo v zákoně č. 128/2000 Sb. o obcích a v zákoně č. 129/2000 Sb. o krajích. Je upraveno, že obec či kraj při výkonu své samostatné působnosti zabezpečuje, mimo jiné, také celkový kulturní rozvoj pro své obyvatele a uspokojuje jejich potřeby zřizováním, správou a provozem kulturních zařízení. [10], [15], [16]

Obce a kraje každoročně sestavují rozpočty a to je podle mě jeden z klíčových okamžiků, kdy je rozhodováno, jaké kulturní aktivity bude daná municipalita provozovat a financovat.

3.3.1 Dotace krajských úřadů

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů umožňuje krajským úřadům v jejich samostatné působnosti vytvářet peněžní fondy zaměřené na různé oblasti. [17]

Zlínský kraj ze svého Fondu kultury poskytuje tyto druhy dotací:

- dotace na podporu kulturních aktivit a akcí,
- dotace na obnovu kulturních památek,
- dotace na podporu vydavatelské činnosti. [18]

V roce 2009 rozdělil Zlínský kraj z Fondu kultury 13,8 mil. Kč na stavební obnovu a restaurování památek ve svém územním obvodu. Cíle památkové péče ve Zlínském kraji jsou definovány v Dlouhodobém plánu účinnější podpory památkové péče ve Zlínském kraji do roku 2010, který byl vypracován Odborem kultury a památkové péče Zlínského kraje. Jedním z hlavních bodů tohoto dokumentu je také finanční podpora vlastníků kulturních památek. Zlínský kraj byl jedním z prvních krajů, které začaly zavádět dotační programy na obnovu památek. [19], [20]

3.4 Podpora z mezinárodních fondů

Systém finanční podpory je doplňován mezinárodními zdroji. Po vstupu České Republiky do Evropské unie vznikly nové zajímavé možnosti a mělo by na ně být pamatováno i v oblasti památkové péče. Fondy EU však nejsou jedinou možností kde hledat mezinárodní podporu, České Republice jsou otevřeny i další fondy, o kterých se v této kapitole také zmíním.

3.4.1 Fondy Evropské unie

Evropská unie poskytuje podporu ze strukturálních a fondu soudržnosti. V rámci fondů jsou vytvářeny operační programy. Jako první zmíním regionální operační programy, určené pro oblasti NUTS II. Programy pro jednotlivé regiony nejsou přímo zaměřeny na podpo-

ru památek. Každý reaguje na potřeby příslušného regionu, obecně se ale zaměřují na podobná témata a mezi nimi se objevují také témata zaměřená různými způsoby právě na památky a kulturu. Zlínský kraj spadá pod region soudržnosti Střední Morava, jehož SROP se v Prioritě 4. zaměřuje na rozvoj cestovního ruchu. [2], [21]

Další podpora je poskytována v rámci tematických operačních programů. Z osmi existujících jsou pro záležitosti v oblasti památkové péče využitelné tři operační programy. Prvním je operační program Podnikání a inovace, z kterého může být financována například regenerace brownfieldů. Operační program Životní prostředí, priorita 7 - Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu, je určen pro financování vzniku center ochrany přírody. Posledním je Integrovaný operační program, prioritní osa 5.1 Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví (Aktivita C) - Zdokonalení infrastruktury pro moderní kulturní služby s vyšší přidanou hodnotou. Z tohoto programu lze financovat významné národní nebo nadnárodní projekty využití kulturních památek, jejichž minimální výše je 50 mil. Kč. [2], [22]

Česká Republika má dále vypracovány operační programy přeshraniční spolupráce s Bavorskem, Polskem, Rakouskem, Saskem a Slovenskem. Tyto programy se zaměřují na různá témata a opět se zde objevuje podpora činností jako je ochrana a obnova památek, zřizování a činnost turistických informačních center, podpora přeshraniční spolupráce v oblasti rozvoje společenských, kulturních a volnočasových aktivit apod. [23]

Mezi finanční nástroje EU patří též komunitární programy, což je specificky zaměřená skupina programů, která není hrazená ze strukturálních fondů, ale formou grantů z rozpočtu EU. Programy slouží k prohlubování spolupráce a řešení společných problémů členských i kandidátských států EU. Podporovány jsou mezinárodní projekty z různých oblastí, mezi něž patří také kultura a vzdělávání. V novém programovacím období 2007 - 2013 se konkrétně jedná o program Kultura 2007. [24]

Opomenout nesmím ani Program Culture, který EU koncipovala pro financování především mezinárodních projektů ve všech uměleckých oblastech, včetně kulturního dědictví. Cílem programu je povznést kulturní oblast sdílenou Evropou prostřednictvím rozvoje kulturní spolupráce mezi tvůrci, kulturními aktéry a kulturními institucemi v zemích účastnících se programu. [25]

Nevýhodou získávání prostředků z EU je podle mě především velká administrativní náročnost celého procesu. U projektů pak probíhá dlouhodobé sledování udržitelnosti a žadatele mnohdy odrazuje riziko sankcí v případě nedodržení schválených parametrů projektu. [2]

3.4.2 Další mezinárodní zdroje

České Republice jsou otevřeny Norské a Švýcarské fondy, jako děkovné za užívání obchodních výhod Evropské unie. Švýcarské fondy jsou určeny pro menší projekty, které nedosáhnou na podporu z EU. Příkladem může být projekt opravy kulturní památky za účelem zachování kulturního dědictví, který nemá větší ekonomický dopad například v podobě rozvoje cestovního ruchu. [26]

Z Norských fondů připadají na kulturní památky finance poskytované v prioritní oblasti

1. Uchování evropského kulturního dědictví, zaměření priority:

- 1.1 Ochrana a obnova nemovitého kulturního dědictví,
- 1.2 Zlepšení péče a ochrana movitého kulturního dědictví,
- 1.3 Obnova historických městských území a historických území v regionech
- 1.4 Obnova historického a kulturního dědictví v regionech. [27]

Z dalších mezinárodních organizací podporujících kulturu lze jmenovat World Monuments Fund, či organizaci Europa Nostra, která každý rok uděluje ocenění a finanční ohodnocení za obnovu památek. [2]

3.5 Ostatní příspěvky a dary

Z výše uvedených možností financování, povinností vlastníka a především z objemu prostředků poskytovaných na kulturní památky je zřejmé, že se vlastníci musí pokoušet získávat potřebnou finanční pomoc samostatně a snižovat svoji závislost na veřejných zdrojích. Památkové objekty tak mohou příjmy získávat například z vlastní činnosti, pronájmu a ze vstupného. Zde však existuje riziko, že se organizace zaměří na maximalizaci příjmů z cestovního ruchu a dalších činností, které budou památku příliš zatěžovat. [28]

3.5.1 Donátorství a sponzoring

Příspěvky podnikatelských subjektů a jednotlivců u nás nemají velkou tradici a myslím si, že ani v budoucnu nelze očekávat jejich nárůst. Sponzoring a donátorství se objevuje jen u velkých národních či nadnárodních firem. Dle mého názoru se z takovéto podpory těší jen malá část památek, protože určující je v tomto případě především aktivní a vynalézavý přístup vlastníka. Přitom by ale bylo velmi vhodné ubírat se právě tímto směrem. Firmy za svou podporu očekávají odměnu v podobě publicity, prezentace a zlepšení image společnosti. Vytváření nabídky, jakou je například konání firemních akcí zdarma nebo za sníženou sazbu, může být jednou z cest. [28]

3.5.2 Pronajímání

Řada památkových objektů získává značnou část finančních příjmů z pronajímání. Typickým příkladem je pronájem prostor ke konání svatebních obřadů na zámcích nebo pronájemy pro filmování. V těchto případech je ale nutné zabezpečit prostory a jejich součásti před ohrožením, poškozením či rozkradením a rovněž zvážit zvýšenou zátěž daného objektu. Konání soukromých akcí by také mělo být odděleno od návštěvnického provozu a měli by být minimalizovány negativní dopady pro širokou veřejnost.

Ekonomické přínosy může mít i konání různých kulturních a odborných akcí, jako jsou koncerty či symposia, které korespondují se zaměřením objektu. Tímto způsobem lze vhodně rozšířit produktovou nabídku objektu. [28]

3.5.3 Podpora nadací

Na podporu kultury se zaměřují i různé nadace, nadační fondy, dále obecně prospěšné společnosti a občanská sdružení. Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech definuje tyto organizace jako účelová sdružení majetku, která vznikají za účelem dosahování cílů. Mimo jiné se mezi obecně prospěšné cíle řadí i ochrana kulturních památek a tradic a rozvoj duchovních hodnot. U nás lze hledat podporu například v nadaci Open Society Fund, jejímž cílem je i podpora kultury nebo v Nadaci Via, která podporuje neziskové organizace a tradici filantropie a dárcovství u nás. [2], [29]

3.6 Nepřímé financování

Nepřímé financování představuje různé daňové výhody a osvobození a nejedná se tedy o zdroje financí. Tyto úlevy jsou stanoveny v některých daňových zákonech. Dále se sem řadí bezplatná odborná pomoc vlastníkům při zajišťování péče o kulturní památky, kterou poskytuje Odborná organizace státní památkové péče, tedy Národní památkový ústav. Vlastník na ni má nárok na základě § 32 odst. 2 písm. f) Památkového zákona. [2], [3]

3.6.1 Daňová zvýhodnění

Osvobození od daně ze staveb je v zákoně č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitostí stanoveno pro všechny stavby, jež jsou kulturními památkami a jsou veřejně přístupné. Památka musí být zpřístupněna z výchovně vzdělávacích důvodů na základě písemné smlouvy uzavřené mezi Ministerstvem kultury a vlastníkem kulturní památky. Osvobození trvá po dobu osmi let, od roku následujícího po vydání stavebního povolení na stavební úpravu kulturní památky. Stejně tak je od daně osvobozen pozemek tvořící funkční celek s takto vymezenou stavbou. [30]

Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů umožňuje zvýhodněné odpisování nemovitých kulturních památek v případě jejich technického zhodnocení. V příloze č. 1 je uvedeno rozdělení na jednotlivé odpisové skupiny. Kulturní památka je zařazena do odpisové skupiny 6, ve které mají nemovitosti dobu odpisování minimálně 50 let. Ve skupině 6 je kulturní památka uvedena spolu s historickou památkou. Tento pojem ale není nikde specifikován a není jasné, čeho se týká. Památky lze ovšem zařadit i do odpisové skupiny 4 a 5, kde je specifikace podle typu budovy. Opět není uvedeno, jestli je při zařazování rozhodující, zda se jedná o určitý typ budovy nebo o kulturní památku. Problematické je samotné zahájení odpisování, jelikož § 26 odst. 5 tohoto zákona ustanovuje, že odpisování lze zahájit po uvedení pořízované věci do stavu způsobilého obvyklému užívání. Určit, kdy se jedná o obvyklé užívání, může být podle mě v případě památek nelehké a sporné. Movité kulturní památky jsou v zákoně z odpisování vyloučeny. [2], [31]

Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, darovací a dani z převodu nemovitostí poskytuje osvobození od daně darovací u nabytí vlastnického práva k nemovitosti, která je kulturní památkou. Darování musí být provedeno mezi příbuznými v řadě přímé nebo mezi manželi. [32]

Myslím si, že systém úlev je kvůli své různorodosti dost nepřehledný. K dispozici je Příručka vlastníka kulturní památky, ale údaje v ní nejsou aktuální. Navíc se zde objevuje nerovný přístup, protože úlevy se liší podle typu vlastnického subjektu. Situaci vlastníkům stěžují také časté novelizace daňových zákonů, kvůli kterým je potřeba stav úlev průběžně sledovat. Podle mého názoru je nutné celý systém včetně daňových zákonů zjednodušit a sjednotit tak, aby se mohl stát přístupnějším a více využívaným. [2]

3.6.2 Bezplatná odborná pomoc

Zajišťování péče o kulturní památky není mnohdy náročné pouze finančně, ale také odborně. Vlastník nemusí mít potřebné znalosti, a proto mu zákon umožňuje využít odbornou pomoc, za kterou nemusí platit. Pomoc je poskytována odbornou organizací státní památkové péče různými způsoby. Zahrnuje například pomoc při přípravě a zpracovávání Projektu záchrany kulturní památky, průzkumů kulturní památky a archeologických výzkumů, záměru restaurování kulturní památky, dále odborné konzultace, poskytování informací a podobně.

Hlavním poskytovatelem této pomoci je Národní památkový ústav a jeho územní odborná pracoviště v jednotlivých krajích. Dalšími poskytovateli mohou být Ministerstvo kultury, krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností, ve spolupráci s dalšími dotčenými orgány a úřady. [6]

4 POSKYTOVÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ NA ZACHOVÁNÍ A OBNOVU PAMÁTEK

Ze strany státu je vlastníkovi zaručena finanční pomoc, která je chápána jako náhrada za omezení jeho vlastnických práv. K této pomoci je stát přímo vázán jak našimi zákony, tak mezinárodní právem. [6]

Úmluva o ochraně architektonického dědictví je dokumentem Rady Evropy, který Česká Republika včlenila do svého právního řádu. Je publikována ve Sbírce mezinárodních smluv pod číslem 73/2000. Podpora architektonického dědictví je upravena především v článku 6 a článku 14. Úmluva zavazuje své signatáře k poskytování finanční podpory na údržbu a restaurování architektonického dědictví na svém území prostřednictvím veřejných úřadů, a to v souladu s celostátními, regionálními a místními pravomocemi a v rámci omezení dostupnými rozpočtovými prostředky. Úmluva dále definuje výraz „architektonické dědictví“ a stanovuje zákonné ochranné procedury. Kromě finanční podpory by státy v případě nutnosti mohly přistoupit k fiskálním opatřením na pomoc konzervace architektonického dědictví a podporovat soukromé iniciativy v oblasti údržby a restaurování tohoto dědictví. Článek 14 doplňuje, že je potřeba podporovat rozvoj sponzorování a neziskových spolků činných v souvislosti s architektonickým dědictvím. [33]

Zakotvení nároku na finanční pomoc najdeme také v Ústavním pořádku České Republiky, konkrétně v Listině základních práv a svobod. Článek 11 Listiny stanovuje, že vlastnictví zavazuje, a že nucené omezení vlastnického práva je možné pouze na základě zákona a za náhradu. [6]

Podrobnosti o poskytování příspěvků stanoví obecně závazný předpis, v tomto případě vyhláška č. 66/1988 Sb., především § 11, § 14 a § 15. [3], [14]

Finanční příspěvek je poskytován výlučně vlastníku kulturní památky a výlučně na jeho žádost. Jeho poskytnutí v jednom roce nezaručuje nárok na příspěvek v letech následujících. Obec, kraj, či ministerstvo kultury proplácí příspěvek zpětně, až po předložení faktury za provedené práce anebo na základě odborného posudku znalce ceny provedených prací. S ohledem na finanční situaci žadatele může být příspěvek výjimečně vyplacen předem.

Pokud vlastník nesplní stanovené podmínky, je povinen vrátit předem vyplacený příspěvek zpět. Stejně tak v případě úspory či nečerpání předem vyplaceného příspěvku je nutné vrá-

tit odpovídající finanční částku poskytovateli. Pokud je obnova kulturní památky financována z více zdrojů, kdy jedním z nich je příspěvek, a práce se neprovedou ve výši nákladů předpokládaných pro běžný kalendářní rok, má se za to, že úspora vznikla z příspěvku. Příspěvek nebo jeho část pak musí být opět vrácen. [14]

V případě obcí a krajů spadá poskytování příspěvků do jejich samostatné působnosti. Příspěvek může být poskytnut na základě rozhodnutí, které je vydáno ve správním řízení vedeném dle správního řádu, ale také na základě veřejnoprávní smlouvy mezi obcí či krajem a vlastníkem. Památkový zákon totiž neuvádí, jakým právním titulem může být příspěvek poskytován. Využití druhého způsobu, tedy veřejnoprávní smlouvy, je výhodnější. Například v případě akutní potřeby provedení prací, které nebyly předpokládány, lze smlouvu měnit dodatkem. Ovšem v případě správního rozhodnutí je možné měnit okruh prací, na které byla dotace určena jen s využitím mimořádných opravných prostředků. Tento postup je složitější a zdlouhavější. [5]

4.1 Žádost o poskytnutí příspěvku

Rozhodnutí o poskytnutí či neposkytnutí příspěvku je vydáno na základě žádosti vlastníka. Žádost musí splňovat všechny náležitosti stanovené v § 11 vyhlášky č. 66/1988 Sb. Přikládají se různé dokumenty a doklady, včetně dokladu osvědčující vlastnické právo ke kulturní památce. Pokud je památka nemovitostí, je nutné přiložit výpis z katastru nemovitostí, kopii snímku katastrální mapy, popřípadě geometrického plánu, ne starší než šest měsíců. Závazné stanovisko, které vydává příslušný úřad obce s rozšířenou působností, v případě národní kulturní památky jej vydává krajský úřad, je také nutnou přílohou. Specifikují se plánované práce obnovy kulturní památky a jejich cena. Dále se přikládají fotodokumentace současného technického stavu památky, specifikace způsobu její ochrany a další. [5], [14]

V případě poskytování příspěvku, kdy vlastník nemůže uhradit z vlastních prostředků náklady spojené se zachováním nebo obnovou kulturní památky, se přikládají doklady o příjmech plynoucích z této nemovitosti za poslední tři roky, popřípadě o závazcích na ní vázoucích a notářsky ověřené čestné prohlášení vlastníka o příjmech a případných hospodářských výsledcích za poslední tři roky a o jeho majetkových poměrech ke dni podání žádosti o příspěvek. [14]

Pokud nejsou náležitosti splněny, měla by na to obec nebo kraj upozornit a také vlastníka poučit o tom, jak nedostatky odstranit. Dle mého názoru je podání žádosti pro mnoho vlastníků náročnou záležitostí. Je otázkou, zda jsou všechny přikládané dokumenty opravdu nutné. [5]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 SILNIČNÍ MOST V KOSTELANECH NAD MORAVOU

Pro analýzu financování konkrétní kulturní památky jsem si vybrala silniční most, protože je podle mě velice specifickým a zajímavým typem památkového objektu. Pod pojmem památka si člověk typicky představí různé církevní objekty, hrady a zámky, popřípadě muzea či památkové rezervace chránící lidovou architekturu a nejspíš také různé movité objekty.

Odlišná je situace technických památek, které jsou u nás zatím stále neoprávněně považovány za méně hodnotné. Do kategorie technických památek spadají dopravní stavby a tudíž i Kostelanský most. Povaha takovéto památky prakticky vylučuje její využití v oblasti kultury či cestovního ruchu, které by představovalo příjem financí. To je problém, který bych chtěla zdůraznit. Na rozdíl od většiny ostatních památek, je pro most velice těžké hledat dodatečné finanční zdroje, které by zvýšily jeho soběstačnost. Podobné problémy se samozřejmě týkají i jiných památek, mohla bych zmínit například církevní objekty. Jejich problematika se ale podle mě řeší mnohem častěji. Oproti tomu v materiálech zvolených ke studiu jsem nenašla mnoho informací týkajících se konkrétně problematiky technických památek. [34]

5.1 Obec Kostelany nad Moravou

Obec Kostelany nad Moravou leží v širokém údolí na úpatí pohoří Chřiby, v jedné z mnoha zákrut řeky Moravy. Obec spadá pod Zlínský kraj a je vzdálena asi 8 km západně od okresního města Uherské Hradiště. Svou rozlohou 470 ha a počtem asi 920 obyvatel se řadí do kategorie malých obcí.

Původní koryto řeky Moravy vytvořilo v těsném sousedství obce slepá ramena. Jedno z nich bylo díky výskytu vzácných rostlin a živočichů vyhlášeno Přírodní památkou. Pro občany je důležitým kulturním dědictvím kostel sv. Floriána. Ovšem za dominantu obce je, poměrně netypicky, považován spíše portálový most přes řeku Moravu, který byl Ministerstvem kultury České Republiky vyhlášen Kulturní památkou. [35]

5.2 Historie mostu

Počátek výstavby mostu je datován okolo roku 1910. V té době probíhala regulace koryta řeky Moravy. Časté záplavy ohrožovaly vesnici a ničily úrodu na polích. Obyvatelé obce

vděčí za tuto hodnotnou památku arcibiskupovi Dr. Antonínu Stojanovi. Na jeho popud byla realizována stavba mostu a současně byl urychlen proces regulace toku řeky, když svou myšlenku prosadil jako poslanec ve vídeňském sněmu u zemské správy.

Katastr obce Kostelany nad Moravou je rozdělený řekou a stavba mostu proto byla nutností. Na levém břehu řeky se nachází les, pole a pastviny, které bylo nutno obdělávat a udržovat. Než byl most postaven, byla doprava přes řeku zajišťována kocábem s převozníkem. Převoz dobytka a povozů byl velice náročný a nezdědka skončil náklad i s posádkou v řece. Proto se po svém dokončení stal most důležitou spojnicí břehů a neodmyslitelnou součástí života tamních obyvatel.

Dodnes je most využíván k původnímu účelu. Navíc je součástí cyklostezky, jejíž trasa prochází velmi příjemným přírodním prostředím a je napojena na rozsáhlou síť cyklostezek. Řeka Morava v Kostelanech nad Moravou tvoří říční úsek vodní cesty po Baťově kanále, jejíž informační brožura upozorňuje turisty také na tuto ojedinělou technickou památku. Ovšem lidé ho s oblibou využívají také ke zkrácení cesty především do zaměstnání do sousední obce Kunovice či do okresního města Uherské Hradiště. Důsledkem toho je ale mnohem větší zatížení mostu, než na jaké je uzpůsoben. Postaven byl pouze pro hospodářské potřeby místních občanů a pro zatížení povozy, ne na průjezd rychlými auty a těžkou zemědělskou technikou.

Zajímavý je už samotný postup, kterého bylo při výstavbě mostu použito. Na louce v blízkosti řeky byly vyhloubeny jámy pro mostní pilíře a celá konstrukce mostu byla smontována přímo na zelené louce. Teprve po dokončení stavby a překlenutí mostu následovalo vykopání nového koryta řeky Moravy. Celý tento proces byl dokončen až po první světové válce v roce 1921. A ihned po dokončení musel most obstát v první těžké zkoušce, když odolal náporu velké vody a ledových ker při jarní oblevě.

Další událost z historie mostu, která stojí za zmínku, se datuje do roku 1945. Na konci druhé světové války byl most, stejně jako mnoho jiných v té době, vyhozen do vzduchu. Ustupující německá vojska ho podminovala a spojení s druhým břehem bylo znovu přerušeno. Sami občané dokázali svými prostředky a pílí vyzvednout most z řeky a ve velmi krátké době ho opravit, což vypovídá mnoho o tom, jak byl pro ně most důležitý. Zbývá dodat, že tímto získal mezi mosty v tehdejší Československé Republice prvenství, protože byl zprovozněn nejrychleji ze všech mostů poškozených ve druhé světové válce. [36]

5.3 Popis mostu a technické informace

Silniční most v Kostelanech nad Moravou náleží od svého vzniku do vlastnictví obce. Návrh na prohlášení za kulturní památku podal bývalý starosta obce. 1. dubna 1997 byl most ministerstvem kultury prohlášen kulturní památkou a je zapsán v Ústředním seznamu kulturních památek České Republiky pod rejstříkovým číslem 11918/7-8757. Jeho hodnota, která byla důvodem k prohlášení, spočívá především v jeho technickém provedení. [36], [37]

Krásný portálový nýtovaný most se pyšní ojedinělou ocelovou konstrukcí. Monopolní použití nýtovaných spojů a nosný systém mostu jsou dokladem mostního stavitelství z počátku 20. století, kterých se v České Republice zachovalo jen málo. Přestože je most ocelový, nepůsobí jako rušivý či násilný zásah do venkovské krajiny. [36], [38]

Most je orientován východo-západním směrem. Šířka mostu je 4m a celková délka činí 84m, přičemž nosník je rozdělen na tři pole o délce 24m, 36m a 24m. Most se pyšní dvěma krásnými příčnými portály, které jsou vysoké 5m. Mostovka ocelové konstrukce je dřevěná a tvoří ji pěticentimetrové fošny převážně ze smrkového dřeva, které jsou uloženy na 15cm vysoké dubové trámy. Fošny jsou uloženy směrem cca 45° vzhledem k rovnoběžné poloze mostu. Mostovka se nachází v proměnlivé výšce asi 7m až 8m nad vodní hladinou.

Od roku 1984 bylo vypracováno několik znaleckých posudků mostu. Normální zatíženost byla stanovena na 1,5 tuny, jediné vozidlo 3,5 tuny, maximální nápravový tlak 1,1 tuny. Aby byly sníženy dynamické účinky na mostě, byla maximální rychlost průjezdu přes most snížena na 20km/hod. V roce 1997 byl vypracován projekt opravy, díky které byla zvýšena normální zatíženost mostu. Od té doby zakazuje dopravní značení průjezd vozidlům nad 2,5 tuny. V roce 1999 byly na oba konce mostu přidány retardéry, které mají napomoci dodržování povolené rychlosti. Dnes je na mostě pouze jeden retardér a to na straně směrem ke Kostelanům. Most je průjezdný jen pro občany s trvalým pobytem v Kostelanech nad Moravou a dále s povolením Obecního Úřadu Kostelany nad Moravou, Povodí Moravy a Výzkumného ústavu lesního hospodářství Kostelany. [36]

6 FINANCOVÁNÍ MOSTU

V následující kapitole provedu analýzu financování mostu. Popíši, jak byl most v průběhu let udržován a opravován. Zjistím výši nákladů na most a zdroje, ze kterých obec čerpala prostředky na pokrytí těchto nákladů. Součástí bude také rekapitulace technického stavu mostu, příčiny jeho poškození a výčet opatření, která byla v minulosti zaváděna, aby most chránila. Zaměřím se na současnost mostu a podrobněji analyzuji proces žádání o dotace na právě probíhající rekonstrukci. Získané poznatky mi poslouží ke zhodnocení fungování financování konkrétní kulturní památky.

6.1 Údržba mostu v minulosti

Z dokumentu, který rekapituluje nejdůležitější události obce od roku 1945, lze vyčíst mimo jiné i informace týkající se mostu. Z tohoto dokumentu a z rozhovoru se starostou obce tedy vyvozují, jak často byl most opravován a čeho se opravy týkaly. Všechny tyto opravy byly financovány z rozpočtu obce.

První generální oprava mostu byla provedena v roce 1965, dřevěná vozovka byla vyměněna v roce 1976 a následně pak v roce 1984, kdy byl navíc proveden nátěr ocelové konstrukce mostu. V roce 1994 byly opět vyměněny fošny a navíc i trámy. Poloha fošen byla změněna z původního rovnoběžného směru na uložení pod úhlem 45°, které by mělo být z hlediska snižování opotřebování vozovky výhodnější. V minulosti byl most dokonce přechodně vyřazen z provozu, protože nutná opatření nemohla být v dané chvíli realizována. V roce 1997 bylo shledáno, že je most v havarijním stavu.

Z těchto informací vyvozují, že údržba nebyla dostatečná a most byl pravděpodobně trvale přetěžován. Opravy jsou nákladné a obec je nemohla financovat v takovém rozsahu, v jakém bylo potřeba. Domnívám se ale, že byly řešeny spíše následky přetěžování mostu než jeho předcházení. Rozsáhlejší opatření, která měla snížit opotřebování především dřevěné mostovky, se začala provádět až v nedávné době. Větší pozornost také měla být věnována průběžným opravám. [36], [39]

6.2 Financování od roku 1997

Milníkem v historii mostu je prohlášení za kulturní památku ministerstvem kultury v roce 1997. Po vyhlášení kulturní památkou se Kostelanský most dostal do povědomí širšímu

okolí. V roce 1999 byla na mostě slavnostně odhalena pamětní deska, která připomíná jeho prohlášení za kulturní památku a má sloužit jako odkaz budoucím generacím, v jejichž zájmu je zachovávat dědictví našich předků a náležitě o něj pečovat.

Tab. 1. Příjmy a výdaje na most v letech 1997-2009. [36], [40]

Rok	Výdaje z rozpočtu obce	Dotace z MK
1997	250 000	2 000 000
1998	120 000	900 000
1999	-	-
2000	62 000	-
2001	125 000	-
2002	-	-
2003	78 000	-
2004	116 000	-
2005	-	-
2006	43 000	-
2007	93 000	-
2008	37 000	-
2009	600 000	500 000

Frekvence udržovacích oprav se od prohlášení podstatně zvýšila, což dokládá tabulka rekapitulující financování mostu až do současnosti. Průběžné opravy probíhají téměř každý rok a týkají se výměny nejpoškozenějších fošen mostovky. Náklady na tyto opravy se pohybují v řádu desítek tisíc a jsou v plné výši financovány z rozpočtu obce. Příjem finančních prostředků do roku 1997 plynul pouze z dotací ministerstva kultury.

Bezprostředně po prohlášení za kulturní památku bylo zjištěno, že je most v havarijním stavu. Ministerstvo kultury proto vyhovělo žádosti obce o udělení dotace. Dotace byla poskytnuta ve dvou letech v celkové výši 2,9 mil. Kč. Práce na rekonstrukci mostu probíhaly

v letech 1997-1998 a vyžádaly si celkem 3,270 mil. Kč. Výdaj z rozpočtu obce na spolufinancování rekonstrukce tvořil asi 11% všech nákladů. Rekonstrukce zahrnovala opravu dřevěné mostovky i ocelové konstrukce mostu, včetně nanesení ochranných nátěrů. [36], [40]

Kromě podstatného zvýšení výdajů z rozpočtu se obec začala snažit získávat prostředky i z dalších zdrojů, napomáhat omezování provozu na mostě a tím tuto památku chránit a udržovat ji v dobrém stavu. Realizovaná opatření a jejich úspěšnost nyní přiblížím.

K zamezení přetěžování mostu má primárně sloužit dopravní značení, retardéry a omezení uživatelů prostřednictvím povolení k průjezdu. Všechna opatření jsou bohužel soustavně porušována. Most je hojně využíván občany okolních obcí, pro které představuje významnou zkratku do průmyslové oblasti v Kunovicích. Pokud by si nezkracovali cestu přes most, museli by ujet o 11 km více. Obec v minulosti dokonce zajišťovala evidenci řidičů nákladních aut, kteří opakovaně porušovali zákaz vjezdu pro vozidla nad 2,5 tuny.

Jedním z prvních pokusů jak získat příjem a zároveň omezit dopravu, bylo vybírání poplatků od řidičů, kteří chtěli přes most přejet. Poplatek ale neměl předpokládaný účinek ve snížení počtu přejezdů a také kvůli malému finančnímu výnosu byl v roce 2000 zrušen.

Především z důvodu porušování dopravního značení a častého výskytu havarijního stavu některých fošen, byl most 1. října 2000 rozhodnutím Okresního ředitelství Policie České Republiky v Uherském Hradišti pro dvoustopá vozidla úplně uzavřen. O tomto kroku se uvažovala již několik let. Na účelové komunikaci mezi mostem a průmyslovou zónou v Kunovicích byla zbudována závora. Zákaz průjezdu se ale setkal s velkým odporem a situace se prakticky nezměnila.

Zajímavým řešením, za které byla obec hojně kritizována, bylo umístění závory s elektronickým zařízením. Na začátek mostu směrem od Kostelan byla umístěna závora, jejíž pořízení stálo asi 50 tis. Kč. Občané s povolením k průjezdu používali k jejímu odemknutí čipové karty. Bezprostředně po zprovoznění obchvatu Starého Města a Uherského Hradiště byla v roce 2004 provedena rozsáhlejší oprava poškozené mostovky v hodnotě 116 tis. Kč. Místo toho, aby nyní motoristé využívali novou silnici, která jim cestu alespoň trochu zkrátí a především zrychlí, pokračovali dál v porušování zákazu. Zařízení na mostě bylo několikrát poškozeno a nakonec raději úplně odstraněno.

Povolení k průjezdu bylo konečně oficiálně vyřešeno v roce 2007, kdy zastupitelstvo obce o vydání povolení průjezdu přes most pouze pro občany obce s trvalým pobytem v Kostelanech nad Moravou. Dodatek pak povoluje průjezd pracovníkům Povodí Moravy a pracovníkům Výzkumného ústavu lesního hospodářství Kostelany nad Moravou. Toto rozhodnutí opět vyvolalo vlnu nevole.

V roce 2008 probíhala jednání se starosty okolních obcí, které požádaly o povolení k průjezdu. Jednalo se o finančním příspěvku, jakési kompenzaci, kterou by byly ochotny obce Nedakonice, Boršice a Polešovice zaplatit. Zastupitelstvo obce rozhodlo o příspěvku ve výši 50 tis. Kč na rok od všech obcí dohromady. Byly stanoveny i podmínky pro vydávání povolení pro občany těchto obcí. Obce ale s výší příspěvku nesouhlasili a k jiné dohodě nakonec nedošlo. [36], [41]

6.3 Současnost mostu

Most se i přes všechny potíže stále těší vytrvalému zájmu o jeho budoucnost ze strany obce. To dokládá skutečnost, že péči o most zahrnuje zastupitelstvo obce do svého volebního programu. A v souladu s touto prioritou byla v roce 2009 zahájena příprava jeho další komplexní rekonstrukce. Po vypracování všech potřebných studií a dokumentů, byla celková částka na obnovu mostu stanovena na 3,1 mil. Kč. Rekonstrukce byla rozdělena do tří etap, stejně jako příslušná výše potřebných finančních prostředků.

V minulém roce byla vypracována žádost o zařazení akce obnovy nemovité kulturní památky „Most přes řeku Moravu“ do Programu záchrany architektonického dědictví. Podmínkou pro zařazení do tohoto programu je vypracování Projektu záchrany nemovité kulturní památky a Záměru obnovy kulturní památky. Na jejich pořízení obec najala soukromou projekční firmu, se kterou byla uzavřena smlouva o dílo. Dále bylo nutné nechat vypracovat studii alternativ opravy mostovky a uzavřít mandátní smlouvu o zajištění dotace. Projekt pro stavební a výběrové řízení stavby také zajistila soukromá firma.

Ke všem zamýšleným zásahům na kulturní památce se musí vyjádřit odborná organizace. Proto i v tomto případě musela obec k žádosti přiložit závazné stanovisko odborného orgánu státní památkové péče. K projektu se vyjádřil Národní památkový ústav - územní odborné pracoviště v Kroměříži, Odbor kultury a památkové péče krajského úřadu Zlínského

kraje a Odbor architektury, plánování a rozvoje – Oddělení architektury městského úřadu Uherské Hradiště.

Žádost byla odeslána ministerstvu kultury a projekt byl úspěšně zařazen do programu na rok 2009. Rekonstrukce jedné třetiny mostu na straně směrem od Kunovic byla vyčíslena na částku 1,1 mil. Kč. Z programu bylo poskytnuto 500 tis. Kč, tedy zhruba 45% prostředků, o které obce žádala. Zbytek pokryl výdaj z obecního rozpočtu. Obec se zvýšenými výdaji počítala a nemusela je krýt úvěrem. V září 2009 byla zahájena první etapa projektu. Most byl kvůli opravám dva měsíce úplně uzavřen. Další etapa rekonstrukce je naplánována na letošní rok. Obec tentokrát podala žádost o dotaci z Havarijního programu ministerstva kultury. [40]

Po dokončení celého projektu je plánována další regulace průjezdu přes most, tentokrát za pomoci Lesů České Republiky, konkrétně Lesní správy Strážnice, která spravuje les mezi Kunovicemi a Kostelany nad Moravou. Za mostem směrem na Kunovice se nachází účelová komunikace. Jedná se o vjezd do lesa, který přechází v lesní cestu. Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích zakazuje vjezd do lesa motorovým vozidlem. Na cestu tedy bude umístěno nové dopravní značení, aby bylo jasné, že motorová vozidla mají zákaz vjezdu do lesa. Možnost získat povolení k průjezdu bude velmi omezena. Již nyní je zákaz vjezdu do lesa kontrolován policií. [36], [42]

6.4 Slavnosti mostu

V Kostelanech nad Moravou mají o vánočních svátcích o jednu tradici více než ty ostatní. Občané ji nazývají „Slavnost mostu“. Původně šlo o jednorázovou událost, kterou uspořádala hrstka zainteresovaných mladých lidí. Podnětem bylo ohrožení mostu v roce 1997 a také jeho prohlášení za kulturní památku v témže roce. Oslava byla uspořádána jako pocta a obdiv mostu, i jeho stavitelů.

Slavnost se poprvé konala 25. 12. 1997. Ohlas na událost byl tak velký, že se stala tradicí, jež se opakuje každý rok na první svátek vánoční. Z mostu jsou spouštěny stovky sklenic s hořícími svíčkami, které pak vytváří každý rok jiný obrazec, odrážející se na vodní hladině. Svíčky jsou zapalovány Betlémským světlem, atmosféru dotváří hudba, divadlo a svažené víno. Takto vznikla originální tradice, kulturní a duchovní událost, kterou na jeden den žije celá obec i návštěvníci z okolí.

Slavnosti pořádají členové občanského sdružení Lajbl. Na akci není vybíráno vstupné a případný zisk na podporu mostu není zajištěn ani jiným způsobem. [36], [43]

6.5 Hodnocení financování a správy mostu

Silniční most může být využíván pouze k účelu, ke kterému byl postaven. Ostatní možnosti jsou značně omezeny. Oceňuji tradici Slavností mostu, která láká stále více návštěvníků. Představuje originální způsob propagace památky a obohacení kulturního života obce. Potenciál této příležitosti by ale mohl být využit ještě více a to k získání finanční podpory.

Most vyžaduje průběžné, téměř každoroční opravy, které obec zvládá financovat ze svého rozpočtu. Nejvýhodnější přece jen stále zůstává využití vlastních zdrojů, které je administrativně nejméně náročné. Náklady na rozsáhlejší rekonstrukce však dalece převyšují možnosti obecního rozpočtu. Od prohlášení za kulturní památku prošel most dvěma velkými rekonstrukcemi, které byly spolufinancovány dotacemi z ministerstva kultury. Ve specializovaných programech ministerstva kultury obec vidí možnost získat dostatečně vysoký příspěvek. Tyto varianty financování mostu považuji za správné a vhodně využívané.

Obec kvůli obtížné situaci vyplývající z povahy památky nezůstává v roli pasivního příjemce dotací a lze sledovat snahu v hledání alternativních zdrojů a příspěvků. Všechny tyto pokusy o získání finančních prostředků však selhaly. Některé se přitom od začátku jevily jako vhodné, některé jako méně vhodné. Nicméně se domnívám, že obec ještě nevyužila všech svých možností. Zdroje, na které by se mohla v budoucnu zaměřit, uvedu v závěrečné části.

Součástí ochrany památky je také ochrana před poškozováním, které zbytečně zvyšuje náklady na její opravy. Tyto snahy se ale setkávají s odporem a podobným nepochopením okolí jako tomu bylo u různých příspěvků a poplatků za používání mostu. Situace se ale nezmění, dokud bude most primárně považován za dopravní komunikaci. Argument, že most je ve vlastnictví obce a je především její povinností náležitě se o něj starat, je jistě na místě. V tom případě se ale nelze divit restriktivním krokům, které obec podniká. Je k nim donucena neukázněností okolí a porušováním nastavených pravidel.

Je zde několik důvodů, proč vlastník nevyužívá k financování jiných zdrojů. Hlavním argumentem je, že komplexní oprava mostu vyžaduje poměrně vysoké dotace, které je možné

získat pouze z „bohatších“ zdrojů. Jiné možnosti obec nepovažuje z tohoto hlediska za zajímavé.

Další popisovanou nevýhodou, je náročnost a složitost postupu žádání o dotace. Celý proces je zdlouhavý a některé administrativní záležitosti jsou považovány za zbytečné. Zajištění všech potřebných dokumentů navíc představuje další finanční náklad. Obec se neobejde bez poradenství a spolupráce odborníků, které si musí na zpracování různých projektů a studií najít a zaplatit. Cena za tyto práce se pohybuje v řádech desítek tisíc korun. Bylo by tedy nesmyslné žádat o dotaci na obnovu kulturní památky z jiných zdrojů, když by dotace ve výsledku opět vystačila pouze na nejakutnější opravy.

Potřebný objem prostředků by obec mohla obdržet z některého z fondů EU nebo z jiných mezinárodních fondů. Tyto programy se ale zaměřují spíše na projekty většího významu, které jsou často spojeny s rozvojem cestovního ruchu. Podle mých zjištění nemá obec v této oblasti přehled a příliš se o ni nezajímá. Bylo by potřeba prozkoumat všechny programy a neustále sledovat nové výzvy, které by mohly být pro financování mostu vhodné. Také nezkušenost s mezinárodními fondy, vysoké požadavky na přípravu a zpracování dobrého projektu a obavy z menší pravděpodobnosti úspěchu, od této možnosti obec odra-
zují.

Je nutné zdůraznit, že samotnému žádání o dotaci musí předcházet proces schválení obnovy kulturní památky, v tomto případě tedy povolení rekonstrukce mostu. Proces je mnohdy zbytečně zdlouhavý a problematický, což lze doložit příkladem současné situace kolem rekonstrukcí podobných památek. Tím nejznámějším je rekonstrukce Karlova mostu, kolem které vyvstalo mnoho problémů a lze vysledovat i řadu pochybení odborných orgánů.

Financování památky zdaleka nekončí získáním dotace, které si už tak vyžádá mnoho času, úsilí a financí. Po dokončení projektu je nutné počítat s tím, že vlastník musí doložit čerpání a vynaložení poskytnutých prostředků v souladu s dohodnutými podmínkami. I po několika letech může být provedena kontrola a při zjištění nedodržení podmínek hrozí různé sankce včetně navrácení celé dotace. Tento postup se může, i podle slov starosty obce, zdát žadatelům příliš přísný a obtěžující. Bohužel musí být počítáno s tím, že se mezi žadateli mohou objevit i ti méně poctiví, kteří by mohli dotace zneužít. Jedná se o veřejné prostředky a kontrola jejich použití je podle mě v zájmu celé společnosti.

Závěrem bych ještě chtěla poznamenat, že z charakteru památky, jakou je silniční most, vyplývají další specifické úkoly, které je nutné vykonat v souvislosti s každou zamýšlenou opravou a rekonstrukcí. Provoz na mostě je vždy v různé míře omezen, a pokud to situace vyžaduje, musí obec rozhodnout o povolení uzavírky mostu se souhlasem Dopravního inspektorátu Uherské Hradiště.

7 PRÁVNÍ ÚPRAVA DE LEGE FERENDA

První památkový zákon vznikl v roce 1958, byl jím zákon č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách. O 29 let později ho následoval zákon č. 20/1987 o státní památkové péči. Současný památkový zákon nám tedy slouží již 23 let. Byl a je často novelizován, ale přesto je považován za nedostačující a zastaralý. Především v části teoretické jsem naznačila konkrétní nedostatky, které vidím ve stávající právní úpravě. Zákon o státní památkové péči je provázán s dalšími právními předpisy, zejména se správním řádem a stavebním zákonem. V platnost vešly nové úpravy těchto zákonů a je nutné, aby na ně památkový zákon navazoval. Snahy o vytvoření nového zákona proto považuji za žádoucí.

Příprava nového památkového zákona probíhá již několik let. V květnu 2008 byl vypracován a publikován návrh věcného záměru zákona o památkovém fondu. Věcný záměr byl zpracován v souvislosti s cílem vlády č. 164, který formuluje potřebu „Zahájit přípravu nového památkového zákona, který zajistí účinný a transparentní výkon státní památkové péče“. Věcný záměr zákona navazuje také na usnesení vlády České republiky č. 34 ze dne 16. 1. 2008 o Plánu legislativních prací vlády na rok 2008. V následujících odstavcích se pokusím stručně popsat navrhované změny a nová řešení oproti stávající úpravě.

Předmět zákonné ochrany bude vymezen jako památkový fond České republiky, přičemž druhy a kategorie památek budou zachovány. Přibude kategorie „památka místního významu“ pro věci, jejichž kulturně historické hodnoty jsou významné pro daný region, ale nedosáhnout na status kulturní památky. Vymezovat je budou obce vydáním individuálního správního aktu v samostatné působnosti. Kategorie „památka s mezinárodním statutem“ bude zavedena pro součásti našeho kulturního dědictví, které jsou zároveň evidovány podle mezinárodních úmluv, kterými je Česká republika vázána.

Řízení o prohlášení věci za kulturní památku bude nahrazeno řízením o zápisu věci či souboru věcí do seznamu kulturních památek, které bude vždy zahajováno ex offo, tedy z moci úřední. Seznam povede ministerstvo kultury a údaje do něj bude zapisovat nejpozději do 3 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí o zápisu. Kulturní památky prohlášené podle zákona č. 20/1987 Sb. a zapsané podle zákona č. 22/1958 Sb. budou během patnáctiletého přechodného období zapsány do seznamu, nebo zapsány nebudou a po uplynutí patnácti let přestanou být kulturními památkami. V souvislosti s tím se změní zrušení o prohlášení věci za kulturní památku na rozhodnutí o výmazu kulturní památky ze seznamu kulturních pa-

mátek. V současné době je také často diskutováno o aktu, kterým se děje prohlášení věci za kulturní památku. Pro tento případ by se totiž namísto rozhodnutí dalo využít opatření obecné povahy jako smíšený právní akt upravený správním řádem. Podle mě by to bylo mnohem vhodnější. Záměr nového zákona s touto možností počítá především pro plány ochrany památkových zón a rezervací, ale ne pro prohlášení věci za kulturní památku.

Nový zákon vyřeší také problematiku vyvlastnění. Nakládání s památkou, které ohrožuje její zachování a další závažné neplnění povinností vlastníka, již nebude důvodem k vyvlastnění, ale bude sankcionováno propadnutím věci. Tuto sankci bude možné uložit až po té, co méně intenzivní nástroje opakovaně nepovedou k nápravě. Vyvlastnění bude možné použít v případě, kdy sousední nemovitost ohrožuje kulturní památku. Vyvlastnitelem bude vlastník kulturní památky, která je takto ohrožována nebo poškozována. Kromě sankce v podobě propadnutí věci budou vymezeny další dva druhy sankcí, a to pokuta a propadnutí věci. Porušení oznamovací povinnosti vlastníka v souvislosti s manipulací s památkovým fondem bude také sankcionováno a navíc způsobí relativní neplatnost právního úkonu, kterým vlastník úplatně převedl památku na jiného.

Nově budou moci o finanční podporu žádat vlastníci nemovitostí, které nejsou kulturními památkami a nacházejí se na území památkové zóny a památkové rezervace. Vlastníkům takovýchto nemovitostí jsou v současné době omezována vlastnická práva bez náhrady, na což je už dlouho poukazováno. K tomu bude přidána podpora vlastníků při propagaci památkového fondu především v rámci cestovního ruchu. Přímá finanční podpora jinak zůstane nezměněna, stejně jako bezplatná odborná pomoc. Systém daňových úlev by měl být zjednodušen.

Kromě výše uvedených nových pojmů a kategorií budou vymezeny další, které podle mého názoru zefektivní a zkvalitní ochranu kulturního dědictví. Současný zákon totiž obsahuje pojmy, jejichž definice je nedostatečná, nebo úplně chybí. Za užitečné považuji například vymezení obsahu takových výrazů jako je řemeslná oprava kulturní památky, území s archeologickými nálezy, záchranný archeologický výzkum, archeologický nálezy, restaurování. Pojmy zásah, údržbové práce a běžná oprava, budou specifikovány zvlášť pro kulturní památky, památkové zóny a památkové rezervace.

Pojem „zásah na památce“ nahradí současnou zkratku „obnova“. Zásah na památce bude zahrnovat hlavně stavbu na památce, umístění zařízení nebo reklamní či informační plach-

ty, terénní úpravy na pozemku, který je památkou, změnu stavby, udržovací a údržbové práce na nemovitosti, údržbové práce na movité věci, řemeslnou opravu movité či nemovité věci. Vyjádření odborné organizace již bude povinné jen v případě stavby na památce, změně stavby, která je kulturní památkou a restaurování. U národní kulturní památky bude vyjádření odborné organizace nadále nutné pro všechny zásahy. Toto opatření je na jednu stranu považováno za přínosné, protože zjednodušuje a urychluje proceduru obnovy kulturní památky. Na druhé straně se objevují obavy, že se tím sníží odbornost a kvalita památkové péče. Já se na základě získaných poznatků přikláním spíše k prvnímu názoru. [44]

ZÁVĚR

Hlavním cílem mé práce bylo zjistit a zhodnotit, jak funguje financování kulturních památek v praxi. Na základě teoretických poznatků a studie konkrétní kulturní památky tedy shrnu, jaký je můj pohled na současnou situaci v této problematice.

Z vlastnictví kulturní památky vyplývají omezení, která mají být kompenzována finanční i jinou pomocí ze strany státu. Na základě získaných poznatků a problémů, které jsem popsala, se domnívám, že systém poskytování této pomoci není ideální a v mnoha případech situaci vlastníkům ještě více znesnadňuje. Nová právní úprava by měla situaci zlepšit.

Nedostatky jsou jistě i na straně vlastníků. V mé konkrétní studii jsem identifikovala několik problémů. Především to je zaměření se na zdroje financí, které selhaly a naopak nezájem o možnosti, které by nějaký příjem znamenat mohly.

Určitě bych doporučila zajímat se více o Fond kultury Zlínského kraje. Ten je v případě mostu vhodným zdrojem odkud by šlo žádat. Dotaci na obnovu kulturních památek z něj lze poskytnout maximálně do výše 500 tis. Kč. I když budeme předpokládat, že dotace pravděpodobně nebude poskytnuta v maximální výši, jedná se stále o významný zdroj prostředků. Dotaci z Fondu kultury lze navíc poskytnout i na předprojektovou a projektovou přípravu obnovy kulturních památek, včetně stavebně-historických a restaurátorských průzkumů. Programů zaměřených na tuto problematiku není mnoho, proto bych doporučila možnosti využít.

V souvislosti s pořádáním Slavností mostu se nabízí hned několik způsobů jak získat finanční příspěvky. Pokud není v zájmu pořadatelů zpoplatnit akci pomocí vstupného, mohlo by být zavedeno alespoň dobrovolné vstupné a zdůrazněna možnost poskytnutí finančního daru.

Mezinárodní fondy jsem pro případ mostu zhodnotila jako méně vhodné. Místo toho je podle mě na místě ubírat se cestou hledání vhodných sponzorů. Pro opravy mostu by za určitých okolností mohla být využita také dobrovolnická pomoc. Financování památky se ale nemusí, nebo by se nemělo omezovat jen na udržování a opravy. Odbor kultury a památkové péče Zlínského kraje provedl analýzu památkového fondu ve svém územním obvodu a za jednu z velmi prospěšných aktivit zde označil vydávání stručných publikací či letáčků. Doposud byly vydány pouze pohlednice připomínající jeden z ročníků Slavností mostu. Navrhuji proto vydání brožury, která by mohla obsahovat informace o obci zaměřené

na její historický vývoj a především na cestovní ruch a informace o možnostech kulturního a volnočasového vyžití v obci. Součástí by byl popis všech památek a zajímavých míst nacházejících se na území obce a v případě mostu i informace týkající se jeho oprav a financování. Zpracování brožury by mohlo být financováno z výše uvedených zdrojů, tedy z daru nebo za pomoci sponzora.

Co se týká specializovaných programů ministerstva kultury, se kterými má obec kladné zkušenosti, lze z nich vybrat ještě jeden vhodný. Jedná se o Program obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností. Předpokládám, že se na něj obec obrátí se svou žádostí o dotaci na poslední etapu rekonstrukce mostu.

Otázka poškozování mostu kvůli jeho přetěžování je řešena už několik let a výsledky stále nejsou uspokojivé. Podle mě měl být tento problém vyřešen už dávno a radikálněji. Komunikace za mostem pokračuje ve vjezd do lesa. Zákaz vjezdu motorových vozidel měl být jednoznačně vyznačen, závora na účelové komunikaci směrem na Kunovice měla být zbudována a zajištěna efektivněji, aby ji nepovolání řidiči nemohli obejít. Po vybudování obchvatu už nebyl důvod, aby si lidé zkracovali cestu do zaměstnání přes most. Policie samozřejmě nemůže hlídat porušování zákazu vjezdu neustále, ale měla se k situaci postavit mnohem přísněji a exemplárně trestat především řidiče nákladních automobilů. Zákaz vjezdu do lesa je zákaz jako každý jiný a možná ještě závažnější, protože má chránit přírodu, proto nevidím důvod, proč by měl být někde více tolerován. Povolení bych nechala pouze vlastníkům, jejichž pozemky se nachází za mostem a potřebují přístup k jejich obdělávání. Této nápravy snad bude brzy dosaženo.

Správu a financování mostu v Kostelanech nad Moravou bych zhodnotila jako víceméně úspěšné. Obec překonává překážky, kterých by mělo po přijetí nového památkového zákona ubýt. V poškozování památky hraje roli více faktorů, které obec ani nemůže ovlivnit. Most se však daří udržovat v rámci možností v co nejlepším stavu a úspěšně se daří také získávat dotace na několikamilionové rekonstrukce.

Na základě teoretické části, ve které jsem uvedla základní strukturu financování kulturních objektů, by se mohlo zdát, že vlastníci mají mnoho možností odkud a jakým způsobem prostředky čerpat, mají na vybranou z mnoha variant. Kdyby tato nabídka a celková právní úprava byla vhodně vyřešena, neměli bychom se už setkávat s chátrajícími, poničenými a nevhodně využívanými památkami či necitlivými zásahy do kultivované krajiny celkově.

Skutečnost se tak bohužel zatím nejeví, proto si myslím, že památková péče u nás je ještě daleko od ideálního stavu. Ovšem všechny problémy nelze dávat za vinu pouze zastaralé či nevhodné právní úpravě a problémům, kterým jsem se věnovala v předchozích částech.

Podle mě je problematika památkové péče mnohem hlubší a měla by být součástí již samotné výchovy jak v rodině, tak ve školách. Samozřejmostí by měl být i studijní obor zaměřený na výchovu odborníků v oblasti památkové péče. Pokud zákon vyžaduje odborná stanoviska a zatím nechává úředníkům tak velké pravomoci, měli by tedy památkovou péči zajišťovat a vykonávat odborníci ve svém oboru opravdu vzdělaní.

Památková péče by také měla být lépe provázána s územním plánováním. Zásady územního rozvoje by měly více respektovat památky v daném území a lépe využívat jejich rozvojový potenciál. Pak by se finance na tuto oblast možná nacházely snadněji.

V ideálním případě bychom si vážili naší minulosti a jejích historických dokladů. Musíme si uvědomit, že se o památky nestaráme jen kvůli hodnotám a z důvodů, které jsou neustále opakovány. Pokud totiž nebudeme mít pevný bod v minulosti a nastupujícím generacím budeme ukazovat, že je možné nechat zanikat hodnoty v neustálé snaze o pokrok, můžeme nakonec nenávratně ztratit prostředí důstojné pro život. Dosažení ideálního stavu asi není pravděpodobné, ale mohli bychom se mu co nejvíce přiblížit. Do té doby však bude stále nutné řešit problematiku ochrany kulturního dědictví zákonem.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Zákon č. 22/1987 Sb., o kulturních památkách, ve znění pozdějších předpisů.
- [2] PEK, Tomáš. *Stavební památky: Specifika přípravy a financování jejich obnovy, údržby a provozu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7357-462-8.
- [3] Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.
- [4] Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.
- [5] ZÍDEK, Martin; KLUSOŇ, Jiří. *Zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpisy s komentářem*. Vyd. 1. Praha: ABF - nakladatelství ARCH, 2005. 248 s. ISBN 80-86905-10-1.
- [6] *Mkcr.cz* [online]. 2007 [cit. 2010-05-10]. Příručka vlastníka kulturní památky "Kulturní památky a péče o ně". Dostupné z WWW: <<http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=2273>>.
- [7] *Npu.cz* [online]. 2003-2010 [cit. 2010-05-09]. Pokyn pro vedení ÚSKP. Dostupné z WWW: <<http://www.npu.cz/npu/souhrn/zakllist/uskp/>>.
- [8] Listina základních práv a svobod.
- [9] *Npu.cz : Financování památkové péče v České Republice* [online]. 2005 [cit. 2010-05-10]. Národní památkový ústav. Dostupné z WWW: <<http://www.npu.cz/pp/dokum/ppclanky/ppcl05/ppcl051223financ/>>.
- [10] PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav; JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- [11] Zákon č. 239/1992 Sb., o Státním fondu kultury České Republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- [12] PATÁK, Tomáš. *Mediafax.cz* [online]. 12. 02. 2009 [cit. 2010-05-09]. Poslanci schválili zrušení Státního fondu kultury. Dostupné z WWW: <<http://www.mediafax.cz/politika/2818660-Poslanci-schvalili-zruseni-Statniho-fondu-kultury>>.

- [13] *Proculture.cz* [online]. 21. 10. 2009 [cit. 2010-05-09]. Státní fond kultury zrušen nebude. Dostupné z WWW: <<http://www.proculture.cz/cultureinfo/kulturni-politika-v-cr/statni-fond-kultury-zrusen-nebude-2272.html>>.
- [14] Vyhláška k provedení zákona o státní památkové péči č. 66/1988 Sb.
- [15] Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
- [16] Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích, ve znění pozdějších předpisů.
- [17] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
- [18] DÚBRAVOVÁ, Pavlína. *Kr-zlinsky.cz* [online]. 20. 10. 2009 [cit. 2010-05-10]. Portál Zlínského kraje. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?docid=122913&nid=6715&doctype=ART>>.
- [19] ZÁKUTNÝ, Petr. *Kr-zlinsky.cz* [online]. 19. 5. 2009 [cit. 2010-05-10]. Portál Zlínského kraje. Dostupné z WWW: <<http://www.kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?docid=106447&doctype=I02&&cpi=1>>.
- [20] MIKULAŠTÍK, Tomáš. *Kr-zlinsky.cz* [online]. 1. 11. 2007 [cit. 2010-05-10]. Oddělení památkové péče. Dostupné z WWW: <<https://kr-zlinsky.cz/docDetail.aspx?docid=57794&doctype=ART&nid=2838&cpi=1>>.
- [21] *Strukturalni-fondy.cz* [online]. [cit. 2010-05-10]. Regionální operační programy. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy>>.
- [22] *Edotace.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-05-10]. Oblast intervence 5.1 – Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví (Aktivita C) - Dotace. Dostupné z WWW: <<http://www.edotace.cz/katalog-dotaci/oblast-intervence-5-1-narodni-podpora-vyuziti-potencialu-kulturniho-dedictvi-aktivita-c-8038/>>.
- [23] *Strukturalni-fondy.cz* [online]. [cit. 2010-05-10]. Evropská územní spolupráce. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Evropska-uzemni-spoluprace>>.

- [24] *Strukturalni-fondy.cz* [online]. [cit. 2010-05-10]. Komunitární programy. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Glosar/K/Komunitarni-programy>>.
- [25] *Institutumeni.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-04-22]. Co je program Culture?. Dostupné z WWW: <<http://www.institutumeni.cz/index.php?cmd=page&id=552>>.
- [26] NOSÁLKOVÁ, Tereza. *Euroskop.cz* [online]. 15. 10. 2007 [cit. 2010-05-10]. Aktuality. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/38/7855/clanek/cesko-dostane-od-svycarska-miliony-na-zivotni-prostredi/>>.
- [27] *Institutumeni.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-05-10]. Programy finančních mechanismů Evropského Hospodářského Prostoru (EHP) a Norska. Dostupné z WWW: <<http://www.institutumeni.cz/index.php?cmd=page&id=284>>.
- [28] KESNER, Ladislav. *Marketing a management muzeí a památek*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 8024711044.
- [29] Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, ve znění pozdějších předpisů.
- [30] Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.
- [31] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- [32] Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.
- [33] Mezinárodní smlouva č.73/2000 Sb. Mezinárodních smluv, Úmluva o ochraně architektonického dědictví.
- [34] *Technickepamatky.cz* [online]. 2003 [cit. 2010-05-10]. Technické památky. Dostupné z WWW: <<http://www.technickepamatky.cz/>>.
- [35] *Kostelany nad moravou.cz* [online]. 29. 8. 2007 [cit. 2010-05-10]. Obec Kostelany nad Moravou. Dostupné z WWW: <http://kostelany nad moravou.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=7003&id=12513&p1=11052>.

- [36] Osobní rozhovor se starostou obce Kostelany nad Moravou panem Ing. Josefem Bozděchem.
- [37] Monumnet.npu.cz [online]. 29. 8. 2007 [cit. 2010-05-10]. Nemovité památky. Dostupné z WWW:
<http://monumnet.npu.cz/pamfond/list.php?hledani=1&KrOk=Ok&HiZe=M&sNazSidOb=kostelany+nad+moravou&Adresa=&Cdom=&Pamatka=&CiRejst=&Uz=B&PrirUbytOd=3.5.1958&PrirUbytDo=10.5.2010&KodKr=72&KodOk=7202>.
- [38] *KOSTELANY NAD MORAVOU (Uherské Hradiště) - silniční most* [online]. 2001-2010 [cit. 2010-05-10]. KOSTELANY NAD MORAVOU. Dostupné z WWW:
<<http://www.libri.cz/databaze/mosty/heslo.php?id=462>>.
- [39] *Kostelany nad moravou.cz* [online]. 4. 9. 2007 [cit. 2010-05-10]. Přehled nejdůležitějších událostí v Kostelanech nad Moravou od roku 1945. Dostupné z WWW:
<http://kostelany nad moravou.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=7003&id=12519&p1=10983>.
- [40] *Kostelany nad moravou.cz* [online]. [cit. 2010-05-10]. Rozpočty obce: Kostelany nad Moravou. Dostupné z WWW:
<http://kostelany nad moravou.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=7003&id_ktg=5409&p1=10961>.
- [41] *Kostelany nad moravou.cz* [online]. [cit. 2010-05-10]. Usnesení zastupitelstva: Kostelany nad Moravou. Dostupné z WWW:
<http://kostelany nad moravou.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=7003&id_ktg=5192&p1=10959>.
- [42] Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích, ve znění pozdějších předpisů.
- [43] SMĚLÍK, Pavel; ZÁVODOVÁ, Kateřina. *Kostelany nad moravou.cz* [online]. 21. 1. 2007 [cit. 2010-05-10]. Slavnosti mostu: Aktuality OÚ: Kostelany nad Moravou. Dostupné z WWW:
<http://kostelany nad moravou.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=7003&id=6200&p1=11063>.

- [44] *Mkcr.cz* [online]. 7. 1. 2009 [cit. 2010-05-10]. Věcný záměr zákona o památkovém fondu. Dostupné z WWW: <<http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatky/vecny-zamer-zakona-o-pamatkovem-fondu-7308/>>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

EU	Evropská Unie.
MK	Ministerstvo kultury.
NKP	Národní kulturní památka.
NPÚ	Národní památkový ústav.
NUTS	Nomenclature of Units for Territorial Statistics.
ORP	Obec s rozšířenou působností.
SROP	Společný regionální operační program.
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Příjmy a výdaje na most v letech 1997-2009. [36], [40]	39
--	----